

بحرین

مولفان: محمد حسن نامی
ابوالفضل شامی قرجه لو

ارتش جمهوری اسلامی ایران
مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی

تهران - بهار ۱۳۹۰

نامی، محمد حسن، ۱۳۳۳

بحرین / مولفان: محمد حسن نامی، ابوالفضل شامی، فرجه لو / تهران: مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی،

۱۳۹۰

۱۱۲ ص: مضمون، نمودار. ۴

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۵۱-۴۹-۴ ریال ۳۰۰۰۰

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فنی.

شامی فرجه لو، ابوالفضل، ۱۳۳۳ / مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی

۹۵۳/۶۵

DS ۲۲۷/پ ۳۵۵۲ ۱۳۹۰

کتابخانه ملی ایران: ۲۲۹۷۴۷۹

نام کتاب: بحرین

مولفان: محمد حسن نامی - ابوالفضل شامی فرجه لو

ویراستار: محمد رستمی

ناظر ویراستار: محمد رستمی

ناظر چاپ: داود رحیمی

امور چاپ و صحافی: حجت ستوده - محمد حسین صالحی

طراح جلد: علی کلاهی

صفحه آرایی: حسام معتمدی

نوبت و سال چاپ: اول - بهار ۱۳۹۰

ناشر: مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

نشانی: تهران - لویزان - بزرگراه ارتش - روبروی سازمان جنگل‌ها و مراتع - مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی.

صندوق پستی: ۳۶۹۴ - ۱۶۷۶۵ - تلفن مرکز عرضه محصولات فرهنگی: ۲۲۲۵۰۶۹۷

حق چاپ برای مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی محفوظ می‌باشد. /

الف.....	سخن ناشر.....
ب.....	مقدمه مترجم.....

فصل اول: موقعیت سرزمینی

۱.....	۱-۱- موقعیت جغرافیایی.....
۲.....	۱-۲- حدود و وسعت.....
۲.....	۱-۳- واحدهای جغرافیایی.....

فصل دوم: جغرافیای طبیعی

۷.....	۲-۱- وضعیت زمین‌شناسی.....
۸.....	۲-۲- جغرافیای دیرینه منطقه خلیج فارس در دوره‌های مختلف زمین‌شناسی.....
۹.....	۲-۳- توپوگرافی.....
۱۰.....	۲-۴- آب و هوا.....
۱۳.....	۲-۵- منابع آب.....
۱۳.....	۲-۶- پوشش گیاهی.....

فصل سوم: جغرافیای انسانی

۱۵.....	۳-۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی.....
۱۶.....	۳-۲- ترکیب سنی و جنسی جمعیت.....
۱۶.....	۳-۳- جمعیت شهری و روستایی.....
۱۷.....	۳-۴- مهاجرت.....
۱۷.....	۳-۵- نژاد و قومیت.....
۱۸.....	۳-۶- دین و مذهب.....
۱۹.....	۳-۷- تاریخچه ورود شیعه به بحرین.....
۲۰.....	۳-۸- زبان و خط.....
۲۰.....	۳-۹- بهداشت و درمان.....
۲۱.....	۳-۱۰- آموزش پرورش.....

۲۴	۳-۱۱- آموزش عالی
۲۵	۳-۱۲- حوزه‌های علمیه و مراکز دینی
۲۶	۳-۱۳- مراکز مذهبی و دینی شیعیان
۲۷	۳-۱۴- مراکز فرهنگی و تاریخی
۲۸	۳-۱۵- آثار مهم فرهنگی و تاریخی
۲۹	۳-۱۶- مطبوعات

فصل چهارم: جغرافیای اقتصادی

۳۱	۴-۱- وضعیت اقتصادی
۳۲	۴-۲- سیاست‌های اقتصادی
۳۳	۴-۳- بخش‌های اقتصادی
۳۴	۴-۴- کشاورزی
۳۵	۴-۵- صنعت
۳۸	۴-۶- مناطق صنعتی
۳۹	۴-۷- معادن
۴۰	۴-۸- برق
۴۰	۴-۹- توریسم
۴۱	۴-۱۰- بانکداری
۴۱	۴-۱۱- بازرگانی
۴۲	۴-۱۲- مناسبات اقتصادی جمهوری اسلامی ایران و بحرین
۴۴	۴-۱۳- صید و تجارت مروارید
۴۴	۴-۱۴- جاده و حمل و نقل
۴۵	۴-۱۵- ارتباطات

فصل پنجم: جغرافیای سیاسی

۴۷	۵-۱- وجه تسمیه بحرین
۴۹	۵-۲- تاریخچه بحرین
۵۱	۵-۳- استقلال طلبی و جدایی بحرین از ایران
۵۴	۵-۴- شیعیان بحرین در گذر تاریخ
۵۶	۵-۵- حکومت
۵۷	۵-۶- ساختار نظام سیاسی
۶۰	۵-۷- سازمان سیاسی و فضایی کشور
۶۳	۵-۸- احزاب و فعالیت‌های سیاسی
۶۴	۵-۹- وضعیت شیعیان بحرین در عرصه سیاسی
۶۷	۵-۱۰- سیاست داخلی
۶۸	۵-۱۱- اصلاحات سیاسی بحرین
۶۹	۵-۱۲- سیاست خارجی
۶۹	۵-۱۳- عضویت در سازمان‌های بین‌المللی
۷۰	۵-۱۴- روابط بحرین با کشورهای حوزه خلیج فارس
۷۱	۵-۱۵- روابط بحرین با کشورهای عربی و مسلمان
۷۲	۵-۱۶- روابط بحرین با جمهوری اسلامی
۷۳	۵-۱۷- روابط با کشورهای قدرتمند
۷۴	۵-۱۸- وضعیت ژئوپلیتیکی منطقه و بحرین

فصل ششم: جغرافیای نظامی

۷۵	۶-۱- مشخصات فیزیکی و اهمیت استراتژیکی خلیج فارس
۷۶	۶-۲- موقعیت ژئواستراکی بحرین
۷۷	۶-۳- جنگل‌های بحرین
۷۹	۶-۴- مناطق مهم راهبردی

- ۵-۶- سیستم دفاعی و بودجه نظامی ۸۰
- ۶-۶- ساختار نیروهای مسلح ۸۲
- ۷-۶- نیروی زمینی ۸۳
- ۸-۶- نیروی‌های دریایی ۸۴
- ۹-۶- نیروی هوایی ۸۴
- ۱۰-۶- نیروهای شبه نظامی ۸۵

نقشه‌ها

- نقشه شماره ۱: موقعیت عمومی کشور بحرین در منطقه خلیج فارس ۸۷
- نقشه شماره ۲: مرزهای آب‌های کشورهای قطر - بحرین و بحرین - عربستان ۸۸
- نقشه شماره ۳: تقسیمات سیاسی و کشوری کشور بحرین ۸۹
- نقشه شماره ۴: پراکنش نواحی مسکونی و سکونتگاهی کشور بحرین ۹۰
- نقشه شماره ۵: کاربری اراضی کشور بحرین ۹۱
- نقشه شماره ۶: فعالیت‌های اقتصادی کشور بحرین ۹۱
- نقشه شماره ۷: تراکم جمعیت کشور بحرین بر اساس آمار جمعیتی سال ۲۰۰۵ م ۹۲
- نقشه شماره ۸: موقعیت عمومی قطر، بحرین و امارات در منطقه خلیج فارس ۹۲
- نقشه شماره ۹: پراکندگی مذاهب و ادیان در خاورمیانه ۹۳

تصاویر

- تصویر شماره ۱: نمایی از ساختمان بانک منامه ۹۵
- تصویر شماره ۲: نمایی از سواحل بندر منامه ۹۶
- تصویر شماره ۳: برجی در منامه ۹۶
- تصویر شماره ۴: هتل شرایتون بحرین جمع بندی ۹۷
- تصویر شماره ۵: مناظری از باب البحرین ۹۷
- تصویر شماره ۶: مناظری از باب البحرین ۹۸
- تصویر شماره ۷: مناظری از باب البحرین ۹۸

تصویر شماره ۸: مرکز تجاری بحرین.....	۹۹
تصویر شماره ۹: نمایی از پارکهای تفریحی بحرین.....	۹۹
تصویر شماره ۱۰: ساحل بحرین.....	۱۰۰
تصویر شماره ۱۱: نمایی از بندر منامه.....	۱۰۰
تصویر شماره ۱۲: نمایی از بندر منامه در شب.....	۱۰۱
تصویر شماره ۱۳: بندر منامه.....	۱۰۱
تصویر شماره ۱۴: مسجد جامع منامه.....	۱۰۲
تصویر شماره ۱۵: مسجد فتح بحرین.....	۱۰۲
تصویر شماره ۱۶: مسجد و خانه صباری المحرق بحرین.....	۱۰۳
تصویر شماره ۱۷: نمایی از قلعه بحرین.....	۱۰۳
تصویر شماره ۱۸: نمایی از قلعه بحرین.....	۱۰۴
تصویر شماره ۱۹: پل ارتباطی بحرین با عربستان سعودی با طول ۲۵ کیلومتر.....	۱۰۴
تصویر شماره ۲۰: جزیره حوار متعلق به بحرین.....	۱۰۵
تصویر شماره ۲۱: نمایی از شهر زاید در بحرین.....	۱۰۵

منابع و مآخذ

منابع فارسی.....	۱۰۷
منابع لاتین.....	۱۰۹
منابع اینترنتی.....	۱۰۹

سخن ناشر

منطقه خلیج فارس به دلیل اهمیت سیاسی، راهبردی، اقتصادی و ... همواره مورد توجه سیاستمداران قدرت‌های فرامنطقه‌ای و جهانی قرار داشته و وجود ذخایر عظیم انرژی در این منطقه و اهمیت آن برای دنیای صنعتی باعث شده تا توجه ویژه‌ای به این بخش از جهان بشود.

مرکز آموزشی و پژوهشی شهید صیاد شیرازی در راستای رسالت خود در تنویر افکار دانشجویان و محققین کشور با بهره‌گیری از تجربیات ارزنده وابستگان نظامی و بهره‌گیری از نظرات کارشناسان، اقدام به تهیه و انتشار سلسله کتاب‌های آشنایی با کشورهای همجوار نموده که ویژگی خاص این کتاب‌ها نسبت به سایر کتاب‌های منتشر شده با این موضوعات، صبغه نظامی سیاسی، امنیتی آن است که بر غنای سایر موضوعات و مطالب عمومی کتاب افزوده است.

در این کتاب مانند کتاب‌های پیشین این مجموعه، رابطه سلسله مراتبی میان سیاست و اطلاعات، به واسطه راهبرد و امنیت، مورد توجه قرار می‌گیرد و بدین ترتیب براساس رهیافت کارکردگرای ساختار تبیین شده در کتاب‌های پیشین، رابطه نظام سیاسی بحرین، از طریق گفتمان‌ها و رویکردهای امنیتی، با ساختار امنیتی آن، مورد بررسی قرار می‌گیرد. امید است این اقدام در راستای ارتقای سطح آموزش اطلاعات راهبردی و ایجاد درک عمیق در خصوص تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی موثر واقع گردد.

مرکز آموزشی و پژوهشی شهید صیاد شیرازی

مقدمه مولف

با ورود به قرن بیست و یکم و اهمیت یافتن اطلاعات به عنوان عنصر اصلی قدرت و همچنین نقش بی بدیل دولت‌ها در نظام بین‌المللی و سیاست‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و نظامی و دفاعی، کشوره را با توجه به ویژگی‌های سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی به عنوان بازیگران اصلی این عرصه مطرح ساخت. بر این اساس آگاهی یافتن و اشراف بر اطلاعات و ویژگی‌های محیطی، انسانی، اقتصادی کشورها در جهت تدوین راهبردها و برآورد استراتژیک در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌ها اهمیت فوق‌العاده‌ای می‌یابد.

برای کشور جمهوری اسلامی ایران به خاطر داشتن موقعیت حساس و ژئواستراتژیکی و استقرار حوزه‌های ژئوپلیتیکی متعدد در پیرامون آن، پایش و رصد محیط‌ها و کشورهای پیرامونی و منطقه اهمیت راهبردی دارد. زیرا ایران به لحاظ اهداف، علایق ژئوپلیتیکی و منافع جهانی و نیز وجود چالش‌ها و تهدیدات موجود جزء کشورهایی است به شناخت و پایش کشورهای پیرامونی و منطقه‌ای به شدت نیاز دارد تا در عرصه رقابت‌ها، چالش‌ها و تهاجمات بتواند به عنوان بازیگر اصلی منطقه، در جهت حفظ منافع و اقتدار ملی نقش مهمی ایفا نماید.

براین اساس کتاب کشور بحرین که با استفاده از منابع مختلف و معتبر در شش فصل در حوزه‌های سرزمینی، طبیعی، انسانی، اقتصادی، سیاسی و نظامی تدوین یافته به پژوهشگران، کارشناسان و محققان محترم تقدیم می‌گردد.

در پایان بر خود لازم می‌دانیم از امیر معاونت محترم اطلاعات آجا و فرماندهی محترم مرکز آموزشی و پژوهشی شهید صیاد شیرازی که مشوق اینجانبان در گردآوری مطالب این کتاب بودند قدردانی نموده، استمرار توفیقات همگان را از خداوند منان مسئلت داریم.

محمدحسن نامی - ابوالفضل شامی قرجه لو